

Yttrande över PTLs tillståndsansökan enligt miljöbalken för tillverkning av anodmaterial av artificiell grafit inom fastigheterna Torsboda 1:2 och Torsboda 1:10 i Timrå kommun. (M912-24).

Miljöpartiet de gröna i Timrå har organiserat öppna möten kring den påverkan som etableringen av PTLs anodfabrik i Torsboda får på omgivande samhälle och miljö. Vi lämnar följande frågor och synpunkter på PTLs tillståndsansökan enligt miljöbalken för tillverkning av anodmaterial av artificiell grafit inom fastigheterna Torsboda 1:2 och Torsboda 1:10 i Timrå kommun. Vi ser positivt på den planerade produktionen av produkter som bidrar till omställningen till fossilfria transporter men vi yrkar på att den bästa reningsteknik som finns ska användas för att minimera påverkan på omgivning, människor och miljö. Vi föreslår domstolen att beakta nedanstående synpunkter och inarbeta dessa i beslutet.

- **Utsläpp till luft, hälsoeffekter och miljömål**

Enligt *C15 Utredning utsläpp* kommer verksamheten att generera utsläpp som tex partiklar (PM2.5 och PM 10), svaveldioxid, flyktiga organiska ämnen (VOC), koldioxid, bens(a)pyren, asfaltsrök och PAH:er.

Bens(a)pyren är extremt skadligt och cancerogent i mycket små mängder. Miljömålet är mindre än en miljondels gram per kubikmeter luft i årsmedelvärde, då är 15 gram / år ett högt värde som utsläppet till luft genererar.

Dessa ämnen ger hälsoeffekter som påverkar lungfunktionen, studier vid korttidsexponering har visat på luftvägssammandragande effekter. En annan effekt kan vara inflammation i bronkerna. Känsliga personer som allergiker och människor med luftvägssjukdomar kan känna besvär. Många länder i Europa jobbar nu aktivt för att minska luftföroreningar och då minskar barnastmafallen. Hälsopåverkan kan även bli på nervsystemet av dessa ämnen, vilket yttrar sig i huvudvärk, koncentrationssvårigheter, nedsatt reaktionsförmåga och trötthet. Många av dessa ämnen är även cancerogena, om än i små mängder och under långtidsexponering.

Angående xylen, tuolen och bensen är det viktigt att belysa hälsoeffekterna, det finns inte upptaget i ansökan. Hur uppfylls både generationsmålet och försiktighetsprincipen här?

- Angående utsläpp och riskbedömningar, ska vi ha så nära noll i utsläpp som överhuvudtaget kan nås. Verksamhetsutövaren ska själv skaffa sig erforderlig kunskap om risk för ohälsa kan uppkomma, inför start av egen verksamhet. Detta enligt miljöbalkens hälnynsregler. Verksamhetsreferens saknas här och då bör Försiktighetsprincipen gälla här.
- Hur påverkar dessa kemiska ämnen barnen och foster som fortfarande håller på att utvecklas? Dessa kemiska ämnen blandas samman i luften och om den uppkomna sk cocktaileffekten, där finns det mycket liten kompetens och kunskap i dagsläget. Ett plus ett blir inte två, utan det blir något mycket större.
- Hur når PTL upp till både Försiktighetsprincipen med att förebygga ohälsa med dessa utsläpp som genereras och med Generationsmålet, trots BAT-åtgärder?

Generationsmålet som säger att *“De miljöproblemen vi har idag ska åtgärdas så att de inte blir fler till nästa generation, och utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”*.

- Hur korrelerar utsläppen med miljömålet giffri miljö med de utsläpp som genereras trots BAT åtgärder?
- Gäller de utsläpp som redovisas före eller efter rening?
- Eftersom man avser att använda sig av BAT, bästa tillgängliga teknik, så förutsätter vi att utsläppen till luft blir lika med noll.
- Det bör ställas krav på de reningsprocesser som företaget avser att använda för att minimera miljöpåverkande utsläpp ska optimeras. BAT har ett intervall, där bör utsläppen ligga på den lägsta nivån.
- Den vindkartering som finns bör kompletteras med en utredning om vilka effekter utsläpp till luft kan få, bl.a. på odlingar inom nedfallsområdet. Man bör även ta reda på hur långt dessa ämnen kan transporteras i luft, utanför Sveriges gränser? Generationsmålet. (Vi ser utsläppsnedfall från södra Europa här uppe i norr.)
- Vi förutsätter att arbetsmiljön uppfyller alla svenska normer och krav med tanke på det som presenteras om damning.
Se föreskrift AFS 2015:2 Kvarts – stendamm i arbetsmiljön.
Uppfyller PTL detta?
- BAT 10 Övervakning av utsläpp till luft. Bilaga C9 sid.17
Den frekvens som anges för provtagning i ansökan är en gång per år bör ändras till **kontinuerlig mätning**. Luftmätningar brukar mätas per dygnsutsläpp, för att notera när och om förorenat kemiskt ämne överskrider gränsvärdet för dygnsutsläpp. Det gör man inte om mätning endast görs en gång per år.
- *Bästa tillgängliga teknik är att övervaka skorstensemissioner till luften med minst den frekvens som anges nedan och enligt EN-standarderna. Bästa tillgängliga teknik om EN-standarder saknas är att använda ISO-standarder, nationella standarder eller andra internationella standarder som säkerställer att uppgifterna är av likvärdig vetenskaplig kvalitet.*
Beskrivning Kommentar
- *Endast tillämpliga BAT för kol/grafittillverkning redovisas nedan.*
Stoft (kontinuerlig mätning): BAT 178, BAT 179, BAT 180, BAT 181
SO₂ (en gång per år): BAT 182
NO_x uttryckt som NO₂ (en gång per år)
TVOC(en gång per år): BAT 183
Formaldehyd (en gång per år): BAT 183
Fenol (en gång per år): BAT 183
Bens[a]pyren: BAT 178, BAT 179, BAT 180, BA (en gång per år)

Råmaterial

- Företaget bör få en stipulerad tid för att hitta alternativa råmaterial som inte är fossilbaserade?

Lukt

- En sk. Luktpanel liknande den som finns/fanns för Östrandsfabriken bör tillsättas.

Förorenad mark

- Vilka risker finns för ökade föroreningar av mark?
Om än i ringa mängd nedsläpp från luft, kan det behövas sätta odlingsrekommendationer och kostrekommendationer, speciellt vad gäller nedsläpp av de cancerogena PAH:erna. Dess nedbrytningsprodukter i mark är än mer giftiga än själva PAH:erna.

Transporter

- Vi förutsätter att vägtransporterna kommer att ske med eldrivna fordon. Ett företag som verkar för elfordon måste för trovärdigheten skull själva använda sådana.
- Kan en del av transporterna ske med järnväg, och har man i så fall planer på att anordna stickspår in i fabriksområdet?
- Vilken hamn avses att användas för fartygstransporter?
- Det bör finnas krav på att fartyg som ligger i hamn ska använda grön landström och förbjudas att använda egna dieselgeneratorer.
- Företaget bör åläggas att använda fartyg som inte använder tjockolja eftersom skrubbevatten förorenar Östersjön.
- Utredningen om transporter bör kompletteras med en utredning om att anlägga en linbana för transport från hamnen i Söråker till fabriken, eftersom det kan vara det mest miljövänliga och effektiva alternativet.

Energi

- Då tillverkningen innehåller processteg vid höga temperaturer bör denna energi i möjligaste mån återvinnas, antingen i processerna eller genom att användas för uppvärmning av egna lokaler alternativt kopplas till ortens fjärrvärme.
- Vi förutsätter att man för att minska energiförbrukningen använder sig av den effektivaste energiteknik som finns tillgänglig.
- Företaget presenterar i beskrivningen att man avser att minska elförbrukningen från 1,8 TWh/år vid uppstart till 1,2 TWh/år efter intrimning, kan detta villkoras?

- Hur har företaget säkrat tillgång till grön energi?

Arbetsmiljölagen

- Buller (AFS 2005:16), Hygieniska gränsvärden (AFS 2018:1), Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19), Hur säkerställer PTL att dessa föreskrifter i Sveriges arbetsmiljölagstiftning uppfylls?

Vatten

- Kommer användningen av biocider i dagvatten att villkoras?
- Används skrubberteknik och hur renas ev. skrubbevatten? Enligt SWECOs utredning utsläpp till luft för ny verksamhet i Torsboda så kommer våtskrubber att användas.
- Avfall. Årligen uppskattas 6050 ton bortfiltrerade orenheter att uppkomma från verksamheten. Detta är ingen ringa mängd. Avfallet kan inte återbrukas eller säljas vidare. Hur kommer PTL att hantera detta avfall? .